

E.R.A.T - 76.1.10450

Eesti NSV Ministrite Nõukogu Rükklik Ehituskomitee

KULTUURIMÄLESTISTE
RIIKLIK PROJEKTEERIMISE INSTITUUT
I osakond

Objekt: A. Adamsoni mälestussammas "Russalka"

MUINGUSKAITSNSPEKTSIOONI

Q Q ARHIIV

DO A-246

Sifr. nr.: I-78056

Tellija: Tallinna Linna RSN TK Kultuurivalitsus

Teostaja:

"Russalka" mälestussamba
ülevaatusest ja korrastus-
ettepanek

I köide

Direktor

Osakonna
peaarhitekt

Peainsener

M. Tossi

Projekti
peainsener

Osakonna
juhataja

J. Lees
/K. Holland/

Peaspetsialist

M. Männik

/A. Männik/

Tallinn 1979

PROJEKTI KOOSSEIS

1. I köide - "Russalka" mälestussamba ülevaatusest ja korrastusettepanek
2. II köide - Kiviparketi ja kompassi plaadistiku ülesmõõtmisjoonised
3. III köide - Piksekaitse projekt
4. Eelarved

SISUKORD

1. Seletuskiri
2. Nimetahvlite fotod

Tööst võtsid osa:

Peaspetsialist -kunstiteadlane

S.Mäeväli

"RUSSALKA" MÄLESTUSSAMBA ÜLEVAATUSEST
JA KORRASTUSSETTEPANEK

Allakirjutanu kontrollis 5. sept. k.o. aastal "Russalka" mälestusmärgi olukorda. Mälestusmärgi pronksist inglifiguuriga keskkompositsioon on rahuldasas olukorras. Pisikorrastustööna tuleb siin uuendada tekstide ja ristide kullatis. Suuremaks kujuneb piksekaitse remont, mille teostusviis on põhimõtteliselt ka juba otsustatud.

Keskkompositsiooni ümbritseva kompassilaua sillutis on kohati ära vajunud ning vajab lahtivõtmist ja uuesti ladumist. Halvem on kompassilaua äärt moodustavate kunstkivist plaatide tehniline olukord - plaadid on enam-vähem kõik katkised. Mälestusmärgi korrastamisel tuleks nad asendada sama tektuuriga kunstkivist plaatidega. Kui kunstkivi ei peaks saama, siis on möeldav ka samas toonis graniitplokkide kasutamine. Dolomiidi kasutamine ei ole möeldav, kuna dolomiit rikkalikult orgaanilist ainet sisaldava kivimina kattub niiskes pinnases kiiresti vetikatega ja muutub roheliseks. Kõige otstarbekam ja õigem on kunstkivi kasutamine, mis peaks ka majanduslikult kõige õkonomoomsem olema.

Kõige halvem on kompassilaua välissäär moodustava obeliskidest, vaasiga postamentidest ja neid ühendavatest kettidest barjaäri tehniline olukord. Kui barjaär on üldiselt korras, siis obeliskidel asuvad hukkunud meremeeste nimetahvlid on suures osas purunenud. Õnneks on kõigi tahvlite tükid olemas. Tahvlite korrastamiseks tuleb kõik purunenud nimetahvlid demonteerida ja tükid kokku liimida. Kokkuliimitud tahvelid saab kasutada mu-

delitena valuvormide valmistamisel uute tahvlite valamiseks. Barjääri kõik üksikosad on malmist ja selle restaureerimisel tuleb jäätta sama materjali juurde. Tekstid ja tahvlite servad on kullatud, mis samuti tuleb taastada.

Järgnevalt leiab üksikosalisemat käsitlemist obeliskidel leiduvate nimetahvlite tehniline seisund. Siin äramärgitavad vigastustega nimetahvlid vajavad kõik ümbervahetamist. Selles töös kasutatud fotod on pildistanud KRPI fotograaf V.Rinaldo 1978. aastal. Nimetahvlite loetelu on alustatud keskkompositsiooni trepile viiva läbi-pääsu linnapoolsest obeliskist ja jätkatud päripäeva. Esimeseks nimetahvliks loetakse obeliski välisküljel, tagumiseks siseküljel olevat tahvlit.

1. obelisk

Esitahvlil murdunud ülemine parempoolne nurk (foto 1). Külgtahvel vertikaalselt lõhenenud (foto 2). Tagatahvel on terve (foto 3).

2. obelisk

Esitahvli alumised nurgad murdunud (foto 4). Tagatahvel terve (foto,5).

3. obelisk

Esitahvel terve (foto 6). Tagatahvli ülemine parempoolne nurk murdunud (foto 7).

4. obelisk

Esitahvli alumised nurgad murdunud (foto 8). Külgtahvel terve (g foto 9).

Tagatahvel terve (foto 10).

5. obelisk

Esitahvel vertikaalselt lõhenenud (foto 11).

Külgtahvli ülemine parempoolne nurk murdunud (foto 12).

Tagatahvel täielikult hävinud (foto 13)

6. obelisk

Esitahvel vertikaalselt lõhenenud (foto 14).

Tagatahvli ülemine ja alumine parempoolne nurk murdunud (foto 15).

7. obelisk

Esitahvel terve (foto 16).

Tagatahvli alumised nurgad ja ülemine parempoolne nurk murdunud (foto 17).

8. obelisk

Esitahvel terve (foto 18).

Külgtahvli ülemised nurgad murdunud (foto 19).

Tagatahvel vertikaalselt lõhenenud (foto 20).

9. obelisk

Esitahvel terve (foto 21).

Külgtahvli parem ülemine nurk ja vasak alumine nurk murdunud (foto 23).

10. obelisk

Esitahvel terve (foto 24).

Tagatahvel lõhenenud ja tahvli ülemine osa puudub (foto 25).

11. obelisk

Esitahvel terve (foto 26).

Tagatahvli alumised nurgad ja parempoolne nurk murdunud (foto 27).

12. obelisk

Esitahvel terve (foto 28).

Tagatahvvel vertikaalselt lõhenenud (foto 29).

13. obelisk

Esitahvel terve (foto 30).

Tagatahvli ülemine ja alumine parempoolne nurk murdunud ning tahvel samas piirkonnas vertikaalselt lõhenenud (foto 31).

14. obelisk

Esitahvel vertikaalselt lõhenenud ja ülemised ning alumine parempoolne nurk murdunud (foto 32).

Tagatahvli alumised ja ülemine parempoolne nurk murdunud (foto 33).

15. obelisk

Esitahvel horisontaalselt lõhenenud (foto 34).

Tagatahvli ülemine parempoolne nurk murdunud (foto 35).

16. obelisk

Esitahvli alumine parempoolne nurk murdunud (foto 36).

Külgtahvvel terve (foto 37).

Tagatahvli alumine vasakpoolne nurk murdunud (foto 38).

Erinevused fotode ja inventariseerimisandmete vahel on tingitud sellest, et fotod on tehtud aasta tagasi ning vigastused on vahepeal süvenenud.

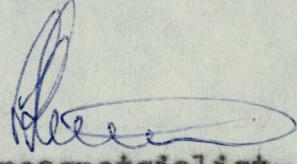
Lisaks eelpoolloetletuile esineb vigastusi ka vaasipostamentidel.

Esimese postamendi graniitsokkel on esiküljel lõhenenud.

Teise postamendi vasakul küljel ketikinniti kõrval on kuulist või mürsukillust tekkinud auk. Samas kõrval asuvad valjetöid teinud vabrikut tähistaval tahvlil on äär murdunud.

Neljanda postamendi parempoolsel küljel olevaall plaatidel on parem alumine nurk murdunud.

Koostas:

peaspetsialist-
kunstiteadlane S. Mäeväli

МАТРОДЫ РУДЕВЫЕ:

ШЕТРЪ РАУОВ

МАРКЪ МЕДВЕДЕВЪ

МАТРОДЪ МИНЕРЪ

СЕМЕНЪ ЩЕКИНЪ

МАТРОСЫ МАРСОВЬЕ

ДМИТРИЙ РУБЦОВЪ

АФРАДАЙ АЛИВАШЪ

СЕМЕНЪ МАРТЫНОВЪ

МИХАИЛЪ КУЛИЧКОВЪ

МАТРОСЫ 1. ОТАЛЬИ:

НИКОЛАЙ ГОРИНЬ

ЮРАНЪ ЭНДРИКОВЪ

АНДРЕЙ ГОЛИКОВЪ

ВАСИЛИЙ ВАСИЛЬЕВЪ

ГРИГОРИЙ КУЛМКОВЪ

МАТРОСЫ 1. СТАТЬИ.

Титъ Мощанскій

Алексей Алексеевъ

Василий Конотоповъ

МАТРІСЬ Стрѣлочъ.

Алексей Харалоновъ

МАТРОСЫ 1. ОЧАРЬЕ

ДМИТРИЙ КАРАМЗИН

САРАГИ-ЮСУНЬ АДИ

ИВАНЪ ВОЛОКЖАНІЧ

ФЕДІЛІПЪ КОЛІДАНИКОВЪ

НІКОЛАЙ КОТЕЛІВНИКОВЪ

МАТРОСЫ 1 СТАТЬИ
ФРОЛЬ БОНИРЕВЪ
МАРКЪ КИСЛУХИНЪ
НИКОЛАЙ ГУДКОВСКІЙ
КОНСТАНТИНЪ ЛАВИНЪ
ХАЗИ ДЖАМБУЛАТОВЪ

КОЧЕГАР КВАРТНРЕЙС.

ИВАНЪ БЕЗПАЛОВЪ

ЕФИМЪ НАЗАРЕНКО

КОЧЕГАРЫ 1 СТАТЬИ

ВАСИЛІЙ КЛОТОВЪ

АНДРЕЙ ХУДЯКОВЪ

МАДИН. КВАРТ. 2. СТАТЬЯ

ОТТО ФИШЕРЪ

АРСЕНІЙ БОРИСОВЪ

ВАСИЛІЙ ХРОМОВЪ

МАДИН. СОДЕРЖА. 1. СТАТЬЯ

МИХАІЛЬ ЦЕРМИНОВЪ

МАТРОСЫ 2-ОГРУППЫ

ЕГОРЪ РОДАЕВЪ

МАЛВЕЙ ТРУСОВЪ

НИКОЛАЙ ФИЛАТОВЪ

НИКОЛАЙ САМОДУРОВЪ

АНДРІАНЪ КУЗЬМИЧ ВІКУ

МАТРОСЫ 2. СТАТЬИ:

ИВАНЪ ПОЛУБЕВЪ

ФЕДОРЪ КАПИЛО

ПРОКОПІЙ БЛОХИНЪ

МИХАИЛЬ КОРОЛЕВЪ

АНДРЕЙ СИМАКИНЪ

90 -

Подполковникъ 1-й. Статьи

Семенъ Сычевъ

Дмитрий Цикаревъ

Ватадеръ 1. Статьи:

Александровъ Дегловъ

МАТРОСЫ 2-О ГАРДИАН

ИВАНОВ НИКОЛАЙ

БУТОВА СЫЧЕВЪ

ШАХЛЕВ ЕГОРОВЪ

ПАРМЕНЕВ КОНЕВЪ

ФЕДОРЪ КИРОЛЕВЪ

МАТРОСЫ 2. ОТАВЬ:

НИКИТА ЛОХОВЪ

АНДРЕЙ МОТОРИНЪ

АЛЕКСЕЙ ПУШКИНЪ

МИХАИЛЪ ЛЮГИНОВЪ

НИКИФОРЪ ЧЕРКАСОВЪ

93

ИАТРОСЫ 2-Я СТАТЬЯ.

ПАВЕЛЪ ХАРЧЕНКО

ШЕКОДІЙ ПОЗДІЯВЪ

ВАСИЛІЙ СЕРДЮКОВЪ

ВАСИЛІЙ СТЕГАНОВЪ

ФЕОРЪ ПОСАЖЕНІКОВЪ

МАТРОСЫ 2-й СТАТЬИ:

Іонъ Увяловъ

Семенъ Фроловъ

Іванъ Рязановъ

Василій Кодыковъ

Іванъ Хрычековъ

33

МАТРОСЫ 2 ОТАДЫ:
ЛУКЬЯНЪ Лячинъ
Сергей Зицлерко
Петръ Щербаковъ
Петръ Сапожниковъ
Иосифъ Горошенковъ

МАТРОСЫ 2 СТАТЬИ.

ИЛЬЯ ШУКЛИНЪ

ВАСИЛІЙ КИЧИНЪ

ПЕТРЪ ГЛОТОВЪ

ЕГОРЪ КОПЫЛОВЪ

ИВАНЪ ПОНОМАРЕВЪ

МАТЕРЬ 2. СТАТЬИ:

СИДОРЪ КУНЬ

НИКИТА ЕРНЯВЪ

АЖИНЪ ПУСКІЙ

НИКИТА ЧЕРНЫЙ

ГАВЕЛЬ ЧЕРНОГОЛЬ

МАНРОВЫЕ СТАТЬИ:

ИВАНЪ ЗВЯКОВЪ

ШАГРЪ НИКУЛИЧЪ

КОРОДЪ ФОМЧЕНЪ

ВАСИЛІЙ ЗВЯКОВЪ

ФАДВА ТРУВЧАНИКЪ

ЖЕДАЛАЗЪ:

ИВАНЪ КИРПИЧНИКЪ

СИГНАЛЬЩИКЪ:

ИВАНЪ КИРПАЛЕВЪ

ДАРУСНИКЪ:

ПРОКОПІЙ КОСОУОРЪ

МАТРОСЫ 2. ОТАВИЯ:

ІВАНЪ ПРУНСКІЙ

ЮЗЪ ЧУКАДЕНКО

МИТРОФАНЪ КОЗЕЧЪ

ІВАНЪ ОДНОКІНЪ

АНТОНЪ ІМПРАГІНКО

ФЕЛЬДШЕРЪ 1. СТАТЬЕ:

ЯКОВЪ МАХАЙЛОВЪ

МАТРОСЪ САНИТАРЪ

ИВАНЪ ПОГОРѢЛОВЪ

Кочевары 2 статьи:

Яковъ Гайдъ

Николай Сысоевъ

Степанъ Коржевъ

Лаврентій Усихъ

МАТРОСЫ 1. СТАТЬИ:
СТЕПАНЪ БУТЕНКО
МИХАИЛЪ ГРУЗИНЪ
НИКОЛАЙ ПОГАДКИНЪ
ЯХОВЪ МОНСУРОВЪ
АЛЕКС. ПЕРМЯКОВСКІЙ

Машинисты 1. СТАТЬИ:

Осипъ Глодкіхъ

Никита Ряузовъ

Михаилъ Швецовъ

Григорій Агапкевичъ

Коки:
ЮРІЙ МАЛЬМЪ
ІВАНЪ ПИЩУХИНЪ
Хозяинъ ТРЮМН. СТОВКА
ІВАНЪ ВОНОМАРЕНКО

МАТРОСЪ ПЛОТНИКЪ:

Михаилъ Солончъ

МАТРОСЪ ЛОЖНИКЪ:

Алексей Земцевъ

99

МАШИННЫСТЫ 2. СТАТЬИ:

ЭРНЕСТЪ ВОЛЬФЪ

ПАВЕЛЪ ВИРАЧЕВЪ

НИКОЛАЙ ГОРЮНОВЪ

АЛЕКСАНДРЪ ОСИПОВЪ

АФОНАСІЙ АФОНАСЬЕВЪ

26

БОДМАНЪ:

ИВАНЪ ОЛЕНИНЪ

БОДМАНМАТЬ:

ИВАНЪ ПЕТРЕНКО

БАРАБАНЩИКЪ:

РОМАНЪ ПЕТРУНОВЪ

